

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ
DAİRE BAŞKANLIĞI

2020

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ZEHİRLENMELER

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ZEHİRLENME

Zehirlenme; vücuda zehirli (toksik) maddenin girmesi sonucu normal vücut fonksiyonlarının bozulmasıdır. Vücudun yaşamsal fonksiyonlarına zarar veren her türlü maddenin zehirli olduğu varsayılır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ZEHİRLENME YOLLARI

- 1. Sindirim yolu ile zehirlenme;** kimyasal maddeler, bozuk besinler, zehirli mantarlar, ilaçlar, aşırı alkol vb.
- 2. Solunum yolu ile zehirlenme;** karbon monoksit (tüp kaçakları, şofben, bütan gaz sobaları vb.), lağım çukuru veya kayalarda biriken karbondioksit, klor, yapıştırıcılar, boyalar, ev temizlik maddeleri vb.
- 3. Cilt yoluyla zehirlenme;** böcek sokmaları, hayvan ısırılmaları, saç boyaları, ilaç enjeksiyonu, zirai ilaçlar vb.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ZEHİRLENMELERDE GENEL BELİRTİLER

- **Sindirim sistemi:** Bulantı, kusma, gaz, karın ağrısı, ishal, şişkinlik.
- **Sinir sistemi:** Bilinç kaybı, havale, hareketlerde uyumsuzluk, kasılma, şok.
- **Solunum sistemi:** Nefes darlığı, solunum durması, baş ağrısı, baş dönmesi, ciltte kızarıklık, morarma.
- **Dolaşım sistemi:** Nabız ritminde ve sayısında değişiklikler, baş ağrısı, soğuk terleme, kalp durması

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SİNDİRİM YOLUYLA ZEHİRLENMELERDE İLK YARDIM

- Hasta/ yaralının bilinç ve yaşam bulguları kontrol edilir.
- Ağız zehirli maddeyle temas etmişse su ile çalkalanır.
- El ile temas etmişse el sabunlu su ile yıkanır.
- Kusma, bulantı, ishal vb. belirtiler değerlendirilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SİNDİRİM YOLUYLA ZEHİRLENMELERDE İLK YARDIM

- Hasta/ yaralı kusturulmaya çalışılmaz. Özellikle **yakıcı maddenin** alındığı durumlarda kişi asla kusturulmaz.
- **Bilinç kaybı varsa; koma pozisyonu verilir,** üzeri örtülür.
- Tıbbi yardım için 112 aranır.
- Olayla ilgili bilgiler kaydedilir.
  - Zehirli maddenin türü nedir?
  - Hasta/yaralı ilaç ya da uyuşturucu alıyor mu?
  - Hastanın bulunduğu saat?
  - Evde ne tür ilaçlar var?

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SOLUNUM YOLUYLA ZEHİRLENMELERDE İLK YARDIM

- Hasta /yaralı temiz havaya çıkarılır ya da cam, kapı vb. açılarak ortam havalandırılır.
- Hasta /yaralının bilinci ve yaşamsal bulguları (ABC) kontrol edilir.
- **Yarı- oturur** pozisyon verilir.
- Bilinci kapalı ise koma pozisyonu verilir.
- Tıbbi yardım için **112** aranır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SOLUNUM YOLUYLA ZEHİRLENMELERDE İLK YARDIM

- İlk yardımcı uygulama sırasında kendini korumak için önlem almalıdır (maske ya da ıslak bezle ağızını burnunu kapama vb.).
- Olay yerinde elektrik düğmeleri ve diğer elektrikli aletlerle ışıklandırma cihazları kullanılmaz.
- Yoğun duman varsa hasta/ yaralıyı dışarıya çıkarmak için ip kullanılır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

CİLT YOLUYLA ZEHİRLENMELERDE İLK YARDIM

- Bilinç ve yaşam bulguları değerlendirilir.
- Ellerin zehirli madde ile teması önlenir.
- Zehir bulaşmış giysiler çıkartılır.
- Zehirle temas etmiş vücut bölgesi **15-20 dakika süreyle bol suyla** yıkanır.
- Tıbbi yardım için **112** aranır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ZEHİRLENMELERDE GENEL İLK YARDIM KURALLARI

- Zehirlenmeye neden olan maddeyi uzaklaştırmak,
- Zehirlenen kişinin yaşamsal fonksiyonlarının devamını sağlamak,
- Tıbbi yardı istemek (**112**).

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ŞOFBEN KAZALARI

- Şofben kazaları yanma sırasında ortamdaki oksijenin tüketilmesi sonucu oluşmaktadır.
- **LPG zehirli değildir.** Ancak 6 m³'ten küçük ve iyi havalandırılmamış mekanlarda **havadan ağır olması**, ortamdaki oksijen hızla tükenmekte ve kişiler bu yüzden havasızlıktan boğularak kaybedilmektedir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ŞOFBEN KAZALARINDA İLK YARDIM

- Kişi ortamdan uzaklaştırılır.
- Hareket ettirilmez.
- Yaşam bulguları değerlendirilir (ABC).
- Hava yolu açıklığı sağlanır.
- Tıbbi yardım istenir (112).

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ŞOFBEN KAZALARINA KARŞI ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

- Banyo içeriden kilitlememeli,
- Şofben iyi çeken bir bacaya bağlanmalı,
- Şofbenin olduğu yere bol hava girişi sağlanmalı,
- Şofben ile tüp arasındaki hortum 125 cm'den uzun olmamalı,
- Banyodaki kişiler kontrol edilmeli.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KARBON MONOKSİT ZEHİRLENMESİ

Zehirlenme Belirtileri

- Aşırı yorgunluk, huzursuzluk,
- Grip benzeri belirtiler,
- Bulantı, kusma, baş dönmesi, karıncalanma,
- Cilt ve tırnaklarda kısa süreli kiraz kırmızısı renk değişimi,
- Göğüs ağrısı, çarpıntı hissi, tansiyon düşüklüğü,
- Koma, solunum durması, kalp durması.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KARBON MONOKSİT ZEHİRLENMELERİNDE İLK YARDIM

- Kişi ortamdan uzaklaştırılır
- Hareket ettirilmez.
- Yaşam bulguları değerlendirilir (ABC).
- Hava yolu açıklığı sağlanır.
- Tıbbi yardım istenir (112).

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

**ZEHİR DANIŞMA
MERKEZİ
114**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

